

Raadsvoorstel

Raadsvergadering

3 februari 2025

Keten en opsteller

Ruimte – J.A. Höster-Everts

Commissie

Ruimte & duurzaamheid

Portefeuillehouder

G.J. Brouwer – de Jonge

Programma

5.0 sport, cultuur en recreatie

Onderwerp

Beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten 2025-2035

Voorstel

In te stemmen met het nieuwe beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten 2025-2035, inhoudende;

- a. Het uitvoeren van het basisscenario
- b. Waarbij de volgende vijf ambities uitgangspunt zijn:
 - Een divers en uitdagend speellandschap
 - Een beweegvriendelijke leefomgeving voor iedereen
 - Een inclusieve speel-, beweeg- en ontmoetingsruimte
 - Een sterk jongerenaanbod
 - Een goede speel- en beweegruimte voor mens en milieu
- c. Uitvoeringskaart met ingrepen en uitvoeringsjaren

Inleiding

Buitenspelen is gezond: het geeft energie en heeft een positieve invloed op de algehele ontwikkeling van kinderen. Meer dan 400.000 kinderen in Nederland spelen nooit buiten. Veel en gevarieerd bewegen is voor kinderen en jongeren van groot belang, zowel voor de fysieke als de mentale gezondheid. Spelende kinderen hebben bijvoorbeeld meer zelfcontrole en zelfvertrouwen en gevoel voor sociale normen. Daarnaast ervaren zij minder angst en stress en presteren zij beter op school.

Het huidige speelbeleid in Hattem dateert uit 2011 en is aan herijking toe. Er is behoefte aan een duidelijk uitvoeringsplan, gekoppeld aan een begroting voor de komende jaren. Dit is bereikt in een gefaseerde aanpak waarbij in 2023 is gestart met een brede inventarisatie van de huidige situatie. Bureau Speelplan heeft hiervoor een breed onderzoek uitgevoerd bestaande uit een speel- en beweegscan, wijkwandelingen met basisschoolleerlingen en gesprekken met speeltuinverenigingen en jongeren.

In het voorjaar van 2023 – fase 1 – heeft Bureau Speelplan een speel- en beweegscan uitgevoerd bij de openbare plekken en voorzieningen voor spelen en bewegen. Er is een rondgang gedaan in Hattem langs alle speel en sportplekken en andere relevante locaties met als doel om de huidige bespeelbaarheid van de openbare ruimte in kaart te brengen. Er is gekeken naar de kwaliteit van

formeel aangewezen speel- en sportplekken maar ook naar de informele speelruimte; de mogelijkheden om te kunnen spelen op straat, of in het groen. Op deze wijze is de openbare speelruimte als geheel meegenomen in het onderzoek.

In het eerste kwartaal van 2024 is gestart met fase 2, het schrijven van het beleidsplan inclusief scenario's. In januari 2024 zijn er gesprekken geweest met stakeholders (zowel intern als extern) om zo alle beleidsvelden te betrekken in het nieuw te schrijven beleidsplan. In het derde kwartaal van 2024 is het beleidsplan inclusief scenario's afgerond.

Binnen de gemeente Hattem zijn er 32 formele plekken met speel- en sporttoestellen. Er zijn 5 speeltuinverenigingen. De laatste jaren zijn er geen vervangingen geweest van speeltoestellen vanwege capaciteit en omdat we in afwachting waren van de resultaten van dit onderzoek. Dit heeft erin geresulteerd dat het huidige areaal verouderd is. Daarnaast zijn er veel speelplekken versteend met weinig beschutting. Dit zorgt ervoor dat er bij hevige regenval wateroverlast is en dat kinderen het speelterrein bij extreme hitte zullen mijden.

Het doel is om in 2035 alle speel- en sportplekken in Hattem te hebben vernieuwd en/of vervangen.

Beoogd effect

Het speelbeleidsplan heeft als doel alle doelgroepen tot bewegen te stimuleren.

Bevoegdheid/Juridisch kader

Bureau Speelplan heeft het project in opdracht van de gemeente uitgevoerd. De gronden zijn eigendom van de gemeente. Het aanbieden en onderhouden van speel- en sportvoorzieningen is daarom ook de verantwoordelijkheid van de gemeente. Ook voor de schoolpleinen geldt dat de gemeente Hattem verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van de toestellen.

Eerdere besluitvorming en kaders

Het beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten staat niet op zichzelf, maar heeft raakvlakken met meerdere (beleids)stukken en/of visies, zoals bijvoorbeeld:

- Groenstructuurvisie 2021
- Omgevingsvisie Hattem 2040
- Bestuursakkoord "Hattem! Inspireren, verbinden en versterken 2022-2026"
- Het sportakkoord Hattem
- Sportagenda Hattem

Argumenten

1.1 Stimuleren van bewegen voor alle doelgroepen

Aantrekkelijke speelruimte stimuleert beweging, draagt bij aan de sociale cohesie in de buurt (ontmoetingen, samen spelen en sporten) en vergroot, bij de juiste inrichting, de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van een buurt voor jong tot oud.

1.2 Een beweegvriendelijke leefomgeving

Het openbare sport- en beweegaanbod gaat voldoende mogelijkheden bieden voor alle inwoners van de gemeente. Op dit moment zijn er bijvoorbeeld nog weinig speel- en sportmogelijkheden voor inwoners met een beperking. Onverharde ondergronden van gras en niet toegankelijke speeltoestellen zorgen ervoor dat deze doelgroep vaak niet terecht kan op een speel- of sportplek.

1.3 Toekomstbestendige inrichting

Duurzaamheid is een belangrijk thema binnen de gemeente Hattem. Bij de herinrichting van de openbare speel- en sportruimte zal daarom rekening gehouden worden met diverse vereisten en wensen op dit gebied. Speelplekken worden, indien het budget het toelaat, toekomstbestendig (adaptief) ingericht, er wordt gekeken naar (duurzaam) materiaalgebruik en er worden toestellen of onderdelen van toestellen – waar mogelijk – hergebruikt.

1.4 Diversiteit in speelaanbod

Bij de vervanging wordt er ook gekeken naar diversiteit. Diversiteit in het speelaanbod is belangrijk per locatie, binnen de directe woonomgeving van een kind en in heel Hattem zelf. Het is wenselijk dat binnen een speelbuurt verschillende speelvormen voorkomen, maar ook dat de plekken verschillende doelgroepen aanspreken.

1.5 Speelruimteonderzoek en oordeel door kinderen

Een onderdeel van het speelruimteonderzoek is het organiseren van kinderwandelingen. 4 basisscholen hebben hieraan deelgenomen. Er is in kaart gebracht hoe zij de openbare ruimte gebruiken en waar en hoe zij in een buurt of wijk spelen. Kinderen zijn immers de deskundigen bij uitstek als het om spelen gaat. De beleving, ervaring en ideeën van kinderen zijn erg belangrijk om mee te nemen tijdens de ontwikkeling van nieuwe speelruimteplannen.

1.6 Dekking voor uitvoering van het plan

Voor de komende jaren is er budget beschikbaar om de gewenste ingrepen te kunnen uitvoeren op de speel- en sportplekken in Hattem. Deze dekking komt uit het vervangingsbudget spelen "vervanging speelvoorzieningen 2020".

1.7 Er zijn subsidiemogelijkheden

Wanneer speelplekken (deels) inclusief ingericht zullen worden, zijn er vaak vanuit diverse organisaties subsidie mogelijkheden, te denken aan bijvoorbeeld: Project Buitenkans (Jantje Beton), Regiodeal en Oranjefonds. Voor 2025 en verder wordt er een aanvraag voor de Dorpendeal voorbereid waaruit mogelijk extra financiering kan volgen.

Wanneer het budget het toelaat, bijvoorbeeld bij toekenning van subsidies, en er voor bepaalde speel- en sportplekken andere keuzes gemaakt kunnen worden, bijvoorbeeld door hergebruik van toestellen, kan er nader gekeken worden naar de andere genoemde ambities.

Kanttelingen

1. Omvormen niet essentiële speel- en beweegplekken

Het omvormen (ook wel ombouwen genoemd) van een aantal kleinere speel- en beweegplekken biedt op termijn meer financiële ruimte. Bewoners kunnen teleurgesteld zijn dat een niet/weinig gebruikte speelplek wordt omgevormd tot bijvoorbeeld een stuk openbaar groen. We zullen daarom, als dit aan de orde is, in gesprek gaan met de omgeving.

2. Herinrichting wijk- en buurtplekken

Het is belangrijk dat met name kinderen en jongeren (gebruikers) mee kunnen denken over de toekomst van de speel-, beweeg- en ontmoetingsruimte. Niet alleen kan hierdoor maatwerk worden geboden, maar is de betrokkenheid en het gebruik na realisatie over het algemeen beter. Ondanks het uitvoerige participatietraject per buurt- of speelplek zal niet iedere bewoner tevreden zijn over de nieuwe inrichting. Er zullen altijd voor- en tegenstanders bij het uitwerken van een bepaalde speelplek.

3. *De ontwikkeling van 't Veen liep parallel met het onderzoek naar de speelplekken*

In de woningbouwontwikkeling van 't Veen komt een speelplek. De locatie en de invulling is al bekend. Daar heeft de buurt over meegedacht. De speelplek sluit aan op het nieuwe beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten.

Financiën

In de uitvoeringskaart (bijlage 1 bij beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten 2024-2034 (Speelruimteplan Hattem) staat beschreven welke speelterreinen er de komende jaren aan vervanging toe zijn. Bij het vervangen van de toestellen is het advies om, vanwege de huidige financiële situatie, het basisscenario (vervanging huidig areaal) aan te houden met in het achterhoofd de 5 beleidsambities die nader genoemd staan in het speelbeleidsplan.

Voor het laten uitvoeren van het basisscenario is er tot en met 2025 €385.100 euro (inclusief het budget uit 2024) opgenomen om de gewenste vervangingen te laten uitvoeren. Vanaf 2026 tot en met 2028 is er extra investeringsbudget beschikbaar gesteld voor vervanging. Van 2028 tot en met 2030 zal er opnieuw gekeken moeten worden naar het benodigde investeringsbudget. Als alles volgens planning verloopt zijn alle speeltuinen in 2030 (deels) vervangen en/of vernieuwd.

Naast het investeringsbudget die nodig is om de speelplekken te vernieuwen, is het (jaarlijks) onderhoud van de speeltoestellen en valdempende ondergronden een belangrijke kostenpost. Op basis van het huidige speelareaal is het onderhoud van de reguliere speelplekken en de speeltuinverenigingen op € 17.500,- per jaar begroot. Dit budget betreft de onderhoudskosten én de kosten voor het tussentijds (binnen de levensduur van 15 jaar) vervangen van ondergronden.

Communicatie en participatie

Na vaststelling van het beleidsplan zal de gemeente communiceren over het nieuwe speelbeleidsplan en wat dit de komende jaren zal betekenen voor de openbare speel en sportplekken in Hattem. Daarnaast is het altijd van belang dat inwoners worden meegenomen in het proces van de herinrichting. Participatie kan op diverse manieren, afhankelijk van het type speelplek en de voorgestelde ingrepen. Het advies is om per type speelplek of ingreep de uitvoeringskaders in het uitvoeringsplan op te nemen. Het uiteindelijke participatietraject zal per speelplek samen met de betrokken medewerkers van de gemeente, de leverancier en eventueel een speeltuinvereniging worden vastgesteld. Buurtbewoners zullen betrokken worden in het traject, bijvoorbeeld via het participatieplatform Samen Hattem. Een praktisch voorbeeld van hoe we deze ambitie vormgeven is de samenwerking met Speeltuin Speelvreugd, die een initiatief heeft ingediend bij de Green Deal Hattem en via die weg actief wordt betrokken bij de vormgeving van de speeltuin.

Uitvoering

Na vaststelling van het beleid worden de keuzes vastgelegd in een uitvoeringsplan. Deze wordt in 2025 opgesteld. In 2025 zal worden gestart met de eerste vervangingen waarbij de speelplekken aan een vervangjaar zijn gekoppeld. Hierbij is voornamelijk gekeken naar de huidige staat van de toestellen en de (val)ondergronden.

Op 20 januari volgt er nog een informatieve presentatie aan de raad, zodat het speelbeleidsplan op 3 februari behandeld kan worden.

Bijlagen

1. Beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten 2025-2035 (Speelruimteplan Hattem)
2. Speelruimteonderzoek gemeente Hattem (onderzoeksrapportage)
3. Scenario's voor de speel- en sportruimte